

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

нації на рівень державного патріотизму з «наполегливою пропозицією» до інших прийняти їх «як свої» послаблює політичну націю, оскільки спричиняє конфлікт інтересів «місцевих патріотів». Оскільки ні в кого немає «монополії на істину», варто спільно, у суспільному діалозі з урахуванням набутого досвіду визначити обриси майбутнього й у злагоді розбудовувати його.

Список використаних джерел

1. Бех І. Д. Національна ідея в становленні громадянина-патріота України. (Програмно-виховний контекст) [текст] / І. Д. Бех, К. І. Чорна. – К. : ІПВ АПН України, 2014. – 40 с.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / С. У. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Галушко К. Ю. Нацизм / К. Ю. Галушко // Енциклопедія історії України: у 10 т. / редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. ; Інститут історії України НАН України. – К. : Наук. думка, 2010. – Т. 7 – С. 234.
4. Конституція України [Ел. ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді. Затверджена наказом МОН України від 16.06.2015 р. № 641. [Ел. ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/legislation>.
6. Лист В. Липинського до Б. Шемета. Писаний у Райхенау 12.12.1925 р. // Мала енциклопедія етнодержавознавства. НАНУ, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького; редкол.: Римаренко Ю. І. (відп. ред.) та ін. – К. : Довіра, Генеза, 1996. – С. 745–746.
7. Новейший философский словарь / Сост. А. А. Грицанов. – Мн. : Скаун, 1998. – 896 с.

УДК: 373.5:33

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ

А. С. Доля, м. Харків

Автором зазначено, що нині життєздатною може бути лише економічна система, яка враховує соціальні аспекти життя суспільства, ті фактори й передумови, ті цінності, що дійсно сприяють виживанню, збереженню й розвитку людства, зміцненню його єдності, розкриттю його потенціалу. З огляду на це, формування економічної культури особистості на загальнолюдських засадах в умовах дії нових тенденцій соціокультурного розвитку країни є однією з найгостріших сучасних проблем.

Ключові слова: економічні знання, соціокультурний розвиток, цінності, старшокласник, школа.

It has been shown in the article that nowadays the economical system can be viable if it takes into account the social aspects of society life, the factors, preconditions, values which contribute to the survival, preservation and development of mankind, strengthening of unity and disclosure of potential of mankind. Taking it into consideration, the formation of economic culture of personality on common human foundations in conditions of new tendencies of the country's social and cultural development is one of the most topical issues.

Key words: economical knowledge, social and cultural development, values, senior pupil, school.

Проблема формування економічної культури старшокласників і перспективи її розвитку пов'язані насамперед з умовами розвитку країни й суспільства. Сьогодні молода людина формується під впливом дуже багатьох факторів (політичних, економічних, соціальних, екологічних, моральних), дію яких у минулі роки вона відчувала значно менше. З одного боку, особистість змушена протистояти економічній системі, а з іншого, – бути її активним учасником. При цьому нестача економічних знань, сформованих норм економічної поведінки робить проблему формування економічної культури молодого покоління дуже актуальною, адже остання відіграє важливу роль у розв'язанні проблеми розвитку потреб старшокласників у матеріальній і духовній сферах, формування в них навичок прийняття рішень, розуміння і бережного ставлення до навколишнього середовища, а також визначення свого місця у житті.

Сучасна людина повинна мати розвинену інтелектуально-естетичну й економічну культуру. У структурі такої культури на даному етапі розвитку значна роль належить економічній культурі.

Важливо підкреслити життєву необхідність того, що економічну культуру особистості слід формувати на основі загальнолюдських цінностей, тому що без їхнього урахування розвиток усієї світової спільноти, існування і зростання економічної системи, спрямованої тільки на одержання максимальних прибутків, неминуче веде до загибелі людства. Така економіка, прагнучи задовольнити матеріальні потреби суспільства, що постійно зростають, не бере до уваги глобальні екологічні проблеми й не враховує факт обмеженості природних і людських ресурсів.

Сьогодні життєздатною може бути тільки економічна система, яка буде враховувати соціальні аспекти життя суспільства, ті фактори й передумови, ті цінності, що дійсно сприяють виживанню, збереженню й розвитку людства, зміцненню його єдності, розкриттю його потенціалу. З огляду на це, формування економічної культури особистості на загальнолюдських засадах в умовах дії нових тенденцій соціокультурного розвитку країни є однією з найгостріших сучасних проблем. Безперечно, що освіта є своєрідним фундаментом і показником подальшого життя суспільства, тому розв'язання даної проблеми повинне насамперед торкнутися освітньої системи.

Актуальність цієї проблеми визначається соціальним замовленням, сучасним станом суспільної свідомості, необхідністю підвищення загального рівня знання законів ринкової економіки.

Економічна культура людини формується в процесі всієї її життєдіяльності, але найбільш інтенсивно цей процес проходить у період становлення її особистості, в юності. На формування економічної культури впливає величезна кількість факторів – це і родина, і школа, і навколишнє соціальне середовище, а також внутрішні особливості духовного життя особистості. Усі ці фактори здатні впливати як на розум людини, так і на її почуття. Ті знання й досвід особистості, які були «пропущені» через сферу почуттів, мають незмірно більше значення для її свідомості, світогляду й поведінки. Найважливішим джерелом таких знань і досвіду, заснованих на почуттєвих переживаннях, є мистецтво.

Отже, сучасні старшокласники – це значний людський ресурс майбутніх соціально-економічних перетворень країни, її інтелектуальний та виробничий потенціал, і саме від рівня їхньої підготовленості до самореалізації в умовах ринку, знання законів ринкової економіки значною мірою залежатиме розв'язання питань економічної стабільності в Україні.

УДК: 371.233

ЕКСКУРСІЯ ЯК ЕФЕКТИВНА ФОРМА ВИХОВНОЇ РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ КОЛЕДЖУ

Н. А. Єрмакова, м. Харків

Автором висвітлено різні підходи до означення поняття «екскурсія». Окреслені основні функції і наведена класифікація видів екскурсій. Представлено перелік різнопланових екскурсій із професійною спрямованістю для студентів Харківського кооперативного торгово-економічного коледжу. На підставі цього схарактеризовано роль екскурсії у формуванні професійного інтересу, її місце у процесі якісної підготовки молодших спеціалістів даного профілю.

Ключові слова: виховання, мотивація, професійний інтерес, позааудиторна робота, торгово-економічний профіль.

The article reveals various approaches to the concept “excursion”. The main functions and classification of excursions have been determined. The list of diverse excursions with professional orientation for students of Kharkiv Trade and Economic College has been given. According to that, the role of excursions in formation of professional interest, their importance in the process of high quality training of junior specialists of this profile have been characterized.

Key words: education, motivation, professional interest, extracurricular activities, trade and economic profile.

Екскурсії (від лат. «excursio» – прогулянка, поїздка, похід) виникли наприкінці XVIII – на початку XIX ст. як метод навчання. На позитивну роль екскурсій у системі навчання та виховання вказували ще Я. А. Коменський, Ж. Руссо, Й. Г. Песталоцці, А. Дістерверг та ін. [7].

В інформаційних джерелах є різні трактування терміну «екскурсія». Так, знаходимо [4], що «екскурсія – це цілеспрямований наочний процес пізнання навколишнього світу людиною, процес, який побудований на раніше підібраних об'єктах у природних умовах». У педагогічному словнику екскурсія визначається як «пізнавальний вид діяльності, що позитивно впливає на активне сприйняття людиною нових знань; колективні подорожі, походи до визначних місць, музеїв, промислових підприємств, на історичні об'єкти з науковою, загальноосвітньою, культурно-освітньою метою» [3, с.111]. Міждержавний стандарт [5] розкриває зміст поняття «екскурсія», враховуючи її виховне значення: «Екскурсія – туристська послуга, що забезпечує задоволення духовних, естетичних, інформаційних потреб туристів».